

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός γνωμοδότησης 20/2019
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Τμήμα Β΄
Συνεδρίαση της 5^{ης} Φεβρουαρίου 2019**

Σύνθεση

Πρόεδρος: Στέφανος Δέτσης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ..

Μέλη: Θεόδωρος Ψυχογιός, Δημήτριος Χανής, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Διονύσιος Χειμώνας και Ελευθερία-Παναγιώτα Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Σοφία Μπίκου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ..

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτοκόλλου Δ.ΕΙΣΠΡ. Α 1162099 ΕΞ 2018/31.10.2018 της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Γενική Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης - Διεύθυνση Εισπράξεων - Τμήμα Α΄), που υπογράφεται από τον Διοικητή της.

Περίληψη ερωτήματος: Αν ορθώς αντιμετωπίζεται η κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια του Ελληνικού Δημοσίου, ως τρίτου, ως αυτοδίκαιη αναγκαστική εκχώρηση της κατασχόμενης απαίτησης στον κατασχόντα και συνεπώς, αν ορθώς εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις περί προσκόμισης αποδεικτικού ενημερότητας τόσο από τον εκχωρητή ή ενεχυράσαντα όσο και από τον εκδοχέα ή ενεχυρούχο δανειστή, κατά τον χρόνο της απόδοσης των απαιτήσεων.

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β΄) γνωμοδότησε ως εξής:

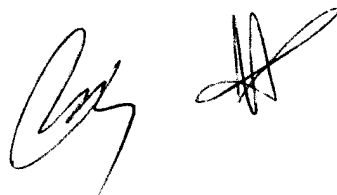
Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Μεταξύ του Α.Κ. και του Α.Σ. καταρτίστηκε σύμβαση, με την οποία ο δεύτερος ανέλαβε την υποχρέωση έκδοσης, διανομής και πώλησης βιβλίων και επιστημονικών εγχειριδίων συγγραφής του πρώτου έναντι ποσοστιαίας αμοιβής ανερχομένης στο 50% επί των επιτευχθέντων εισπράξεων. Επειδή ο Α.Σ. αθέτησε συμβατική υποχρέωσή του και δεν απέδωσε στον Α.Κ. το χρηματικό ποσό που αντιστοιχούσε στην συμφωνηθείσα κατά τα άνω αμοιβή του για τα έτη 2005 έως 2011, ο τελευταίος με εξώδικη δήλωση-πρόσκληση αφενός του γνωστοποίησε την πρόθεσή του να διακόψει την συνεργασία τους και αφετέρου τον κάλεσε να του καταβάλει για την ανωτέρω αιτία το συνολικό ποσό των 49.279,00 ευρώ.

2. Λόγω μη συμμόρφωσης του Α.Σ. στην ανωτέρω εξώδικη δήλωση-πρόσκληση, κατά παραδοχή αίτησης του Α.Κ. κατ' αυτού, το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών με απόφασή του, που εκδόθηκε κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, προς διασφάλιση της ως άνω ληξιπρόθεσμης απαίτησης του αιτούντος σε βάρος του καθ' ου η αίτηση, μέχρι το ποσό των 60.000 ευρώ (κεφάλαιο 49.249,00 ευρώ, πλέον του νομίμου τόκου υπερημερίας από την επομένη της επίδοσης της εξώδικης δήλωσης), διέταξε το ασφαλιστικό μέτρο της συντηρητικής κατάσχεσης κάθε κινητού και ακινήτου περιουσιακού στοιχείου του καθ' ου και των εμπραγμάτων δικαιωμάτων επ' αυτών, καθώς και των πάσης φύσεως απαιτήσεων του στα χέρια του ή στα χέρια τρίτου. Δυνάμει της ως άνω δικαστικής απόφασης, ο Α.Κ. επέβαλε εις χείρας του Ελληνικού Δημοσίου ως τρίτου συντηρητική κατάσχεση κάθε απαίτησης του οφειλέτη του Α.Σ. σε βάρος του Δημοσίου από την καταβολή αντιτίμου για την διανομή συγγραμμάτων μέχρι το ποσό των 60.000 ευρώ. Το ως άνω κατασχετήριο επιδόθηκε νομίμως κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 712 παρ. 1 ΚΠολΔ και 95 ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού κ.ά.» (Α' 247), πριν το νόμο 4270/2014 (Α' 143), κατά τις διατάξεις του άρθρου 183 παρ. 1 και 2 αυτού, λόγω του χρόνου, που έλαβαν χώρα οι εν λόγω πράξεις (και του χρόνου γέννησης των απαιτήσεων, ήτοι προ της 1.1.2015). Επί της ως άνω συντηρητικής κατάσχεσης, το Ελληνικό Δημόσιο προέβη νομίμως και εμπροθέσμως σε θετική δήλωση τρίτου, κατ' άρθρο 985 ΚΠολΔ.

3. Κατόπιν της ως άνω συντηρητικής κατάσχεσης και μετά την διαβίβαση των αντιστοιχών Χ.Ε. στην αρμόδια για την πληρωμή της κατασχεθείσας απαίτησης Υπηρεσία, η Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών, αρμόδια για αμφοτέρους κατασχόντα και καθ' ου η κατάσχεση, προέβη σε δέσμευση του ποσού των 60.000 €, προς διασφάλιση της απαίτησης του κατασχόντος.

4. Ο Α.Κ. άσκησε, επίσης, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών αγωγή κατά του Α.Σ., με αίτημα να υποχρεωθεί ο εναγόμενος, για την αναφερομένη στο ιστορικό της αγωγής αιτία, να του καταβάλει το χρηματικό ποσό των 49.249,00 ευρώ νομιμοτόκως από την επομένη της επίδοσης της εξώδικης δήλωσης, άλλως από την επομένη της επίδοσης της αγωγής μέχρι την πλήρη και ολοσχερή εξόφληση. Η ανωτέρω αγωγή έγινε δεκτή στο σύνολό της με απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών-Τακτική Διαδικασία (Τμήμα Ενοχικό), η οποία κατέστη αμετάκλητη, όπως βεβαιώνεται με σχετικό πιστοποιητικό του Πρωτοδικείου Αθηνών.

5. Η Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών εφάρμοσε, για την καταβολή του κατασχεθέντος ποσού, τις διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 26 του ν. 1882/1990, στις οποίες παραπέμπει η παράγραφος 2α του άρθρου 80 του ν. 4446/2016, όπου ορίζεται ότι: «...Για την καταβολή των εκχωρημένων Χρηματικών Απαιτήσεων, το αποδεικτικό ενημερότητας προσκομίζεται τόσο από τον εκχωρητή ή ενεχυράσαντα, όσο και από τον εκδοχέα ή ενεχυρούχο δανειστή...Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις χορήγησής του λόγω οφειλών, τα προς είσπραξη χρήματα αποδίδονται στο Δημόσιο μέχρι του ύψους της βεβαιωμένης οφειλής, κατά τον χρόνο απόδοσης αυτών». Ενώ λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω διατάξεις νόμου, σε συνδυασμό με τις ΠΟΛ 1274/2013 & 1275/2013 περί χορήγησης ενημερότητας, πίστωσε το ποσό των 30.152,42 € στις ληξιπρόθεσμες μη ρυθμισμένες οφειλές του καθ' ου η κατάσχεση Α.Σ., βεβαιωμένες μετά την αναγγελία του κατασχετηρίου και με πρώτη ημερομηνία βεβαίωσης την 27.2.2015. Για την εξόφληση του εναπομείναντος ποσού, η αρμόδια Δ.Ο.Υ. έχει ζητήσει από τον καθ' ου η κατάσχεση ασφαλιστική ενημερότητα, την οποία αυτός δεν προσκόμισε.

6. Ο κατασχών, με αναφορά-αίτησή του προς το Ελληνικό Δημόσιο (Υπουργείο Οικονομικών-πρώην Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων) αιτείται την απόδοση του συνόλου της κατασχεθείσας απαίτησης (ποσού 60.000 ευρώ), σύμφωνα με τις ως άνω αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

Νομοθετικό πλαίσιο.

7. Στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 682 "1. Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 683 έως 703 τα δικαστήρια, σε επείγουσες περιπτώσεις ή για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος, μπορούν να διατάζουν ασφαλιστικά μέτρα για την εξασφάλιση ή διατήρηση ενός δικαιώματος ή τη ρύθμιση μιας κατάστασης και να τα μεταρρυθμίζουν ή να τα

ανακαλούν. Το δικαίωμα είναι δυνατό να εξαρτάται από αίρεση ή προθεσμία ή να αφορά μέλλουσα απαίτηση. 2. Τα Ασφαλιστικά μέτρα μπορούν να διαταχθούν και κατά τη διάρκεια της δίκης που αφορά την κύρια υπόθεση”.

Άρθρο 707 “Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο τη συντηρητική κατάσχεση κινητών, ακινήτων, εμπραγμάτων δικαιωμάτων επάνω σ’ αυτά, απαιτήσεων και γενικά όλων των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, είτε στα χέρια του είτε στα χέρια τρίτου”.

Άρθρο 712 “1. Η συντηρητική κατάσχεση απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τρίτου γίνεται με επίδοση στον τρίτο αντιγράφου της απόφασης που τη διατάζει με επιταγή να μην εξοφλήσει την απαίτηση ή να μην παραδώσει τα κινητά, καθώς και με επίδοση μέσα σε οκτώ ημέρες σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η κατάσχεση εγγράφου στο οποίο αναφέρεται η κατάσχεση που έχει επιβληθεί στα χέρια του τρίτου. Αλλιώς η κατάσχεση είναι άκυρη. Στην κατάσχεση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης απαιτήσεων ή κινητών σε χέρια τρίτου. 2. Ο τρίτος, εκείνος που επέβαλε την κατάσχεση και ο οφειλέτης έχουν όλες τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που προβλέπουν οι διατάξεις της αναγκαστικής κατάσχεσης απαιτήσεων ή κινητών στα χέρια τρίτου...”.

Άρθρο 715 “1. Απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση η διάθεση των πραγμάτων που κατασχέθηκαν από εκείνον σε βάρος του οποίου έγινε η κατάσχεση. Σε χρηματικές απαιτήσεις η απαγόρευση ισχύει μόνον έως το ποσό για το οποίο έγινε η κατάσχεση. 2. Τα αποτελέσματα της κατάσχεσης που αναφέρονται στην παρ. 1 αρχίζουν α)..., β) σε κατάσχεση στα χέρια τρίτου απαιτήσεων ή κινητών, από την επίδοση του εγγράφου που ανακοινώνει την κατάσχεση σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται, σύμφωνα με το άρθρο 712, γ)...3...4. Αν έγινε κατάσχεση απαίτησης στα χέρια τρίτου, απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση η εξόφληση από τον τρίτο της απαίτησης που έχει κατασχεθεί ή ο συμψηφισμός της με μεταγενέστερη απαίτηση...5. Μέσα σε τριάντα ημέρες από την επίδοση στον οφειλέτη του εγγράφου για την κατάσχεση, ο δανειστής οφείλει να ασκήσει εναντίον του αγωγή για την κύρια απαίτηση, που να απευθύνεται στο καθ’ ύλην αρμόδιο δικαστήριο. Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, αίρεται αυτοδικαίως το ασφαλιστικό μέτρο. Δεν απαιτείται να ασκηθεί αγωγή, αν έχει ήδη ασκηθεί η αγωγή για την κύρια απαίτηση ή η συντηρητική κατάσχεση έγινε με βάση διαταγή πληρωμής ή αν επιδοθεί διαταγή πληρωμής μέσα στην παραπάνω προθεσμία”.

Άρθρο 716 "1. Σε κατάσχεση κινητών στα χέρια του οφειλέτη ή τρίτου τα κινητά μένουν στα χέρια εκείνου που τα κατέχει κατά το χρόνο της κατάσχεσης, ο οποίος γίνεται μεσεγγυούχος. 2. Σε κατάσχεση στα χέρια του οφειλέτη χρημάτων ή άλλων πραγμάτων, που κατά το νόμο επιδέχονται κατάθεση, ο δικαστικός επιμελητής τα αφαιρεί και χωρίς καθυστέρηση τα καταθέτει δημοσίως. 3. Σε κατάσχεση στα χέρια τρίτου χρημάτων ή άλλων πραγμάτων, που κατά το νόμο επιδέχονται κατάθεση, ο τρίτος εφόσον είναι οφειλέτης έχει την υποχρέωση να τα καταθέσει δημοσίως αμέσως μετά την κατάσχεση αν η εναντίον του απαίτηση είναι ληξιπρόθεσμη, διαφορετικά μόλις λήξει η προθεσμία. 4. Οι διατάξεις των παραγρ. 2 και 3 δεν εφαρμόζονται, αν ο οφειλέτης ή τρίτος είναι το δημόσιο, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή τράπεζα".

Άρθρο 722 "1...2. Όποιος έχει κατασχέσει συντηρητικώς απαίτηση στα χέρια τρίτου γίνεται, από την τελεσιδικία της απόφασης που δέχεται την αγωγή για την κύρια υπόθεση, δικαιούχος ολόκληρης της απαίτησης ή μέρους της, ανάλογα με το περιεχόμενο της απόφασης. 3...".

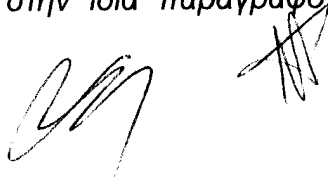
Άρθρο 983 "1. Η Κατάσχεση στα χέρια τρίτου γίνεται με επίδοση στον τρίτο και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση εγγράφου που πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία του άρθρου 118, και α) ακριβή περιγραφή του εκτελεστού τίτλου και της απαίτησης βάσει των οποίων γίνεται η κατάσχεση, β) το ποσό για το οποίο επιβάλλεται η κατάσχεση, γ) επιταγή προς τον τρίτο να μην καταβάλει σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση, δ) διορισμό αντικλήτου που κατοικεί στην περιφέρεια του ίδιου ειρηνοδικείου ή στην έδρα του πρωτοδικείου της κατοικίας του τρίτου, αν εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση δεν κατοικεί στην περιφέρεια του ειρηνοδικείου της κατοικίας του τρίτου. 2. Το έγγραφο που προορίζεται για εκείνον κατά του οποίου γίνεται η κατάσχεση πρέπει να του επιδοθεί το αργότερο μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου γίνει η επίδοση στον τρίτο, αλλιώς η κατάσχεση είναι άκυρη. 3...4...(...)".

Άρθρο 984 "1. Απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ του κατασχόντος η διάθεση του κατασχεμένου από εκείνον κατά του οποίου έγινε η κατάσχεση, αφότου του επιδοθεί το κατά το άρθρο 983 έγγραφο, έστω και αν το έγγραφο αυτό δεν έχει ακόμη επιδοθεί στον τρίτο. Η ευθύνη του τρίτου ρυθμίζεται σύμφωνα με την παρ. 3. 2. Απαγορεύεται και δεν παράγει έννομες συνέπειες για τον κατασχόντα η εξόφληση από τον τρίτο της κατασχεμένης απαίτησης ή ο συμψηφισμός της με μεταγενέστερη απαίτηση, καθώς και η απόδοση σε εκείνον κατά του οποίου έγινε η κατάσχεση ή η διάθεση σε τρίτους του κατασχεμένου, αφότου του επιδοθεί το έγγραφο του άρθρου

983, έστω και αν αυτό δεν επιδόθηκε ακόμα σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η κατάσχεση. Όταν πρόκειται για χρηματικές απαιτήσεις, η απαγόρευση αφορά μόνο το ποσό για το οποίο έγινε η κατάσχεση. 3. Αφότου του κοινοποιηθεί η κατάσχεση, ο τρίτος γίνεται μεσεγγυούχος. 4. Η κατάσχεση που έχει επιβληθεί δεν εμποδίζει εκείνον κατά του οποίου έγινε να στραφεί κατά του τρίτου δικαστικώς ή με αναγκαστική εκτέλεση. Σ' αυτή την περίπτωση, μετά την ενέργεια της εκτέλεσης, και αν πρόκειται για πράγμα που μπορεί να κατατεθεί, κατατίθεται δημόσια, αλλιώς ο δικαστικός επιμελητής ορίζει μεσεγγυούχο για να το φυλάει. 5. Οι διατάξεις του άρθρου 956 παρ. 4 έως 6 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου αυτού".

Άρθρο 985 "1. Μέσα σε οκτώ (8) ημέρες αφότου του επιδοθεί το κατασχετήριο, ο τρίτος οφείλει να δηλώσει αν υπάρχει η απαίτηση που κατασχέθηκε, αν έχει στα χέρια του το κατασχεμένο πράγμα και αν επιβλήθηκε στα χέρια του άλλη κατάσχεση και συνάμα να αναφέρει ποιος την επέβαλε και για ποιο ποσό. 2. Η δήλωση της παρ. 1 γίνεται προφορικά στη γραμματεία του ειρηνοδικείου του τόπου της κατοικίας εκείνου που δηλώνει και συντάσσεται σχετική έκθεση. 3. Η παράλειψη της δήλωσης εξομοιώνεται με αρνητική δήλωση...".

8. Στο άρθρο 95 του ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α' 247) ορίζεται ότι: "1. Η κατάσχεση χρηματικής απαιτήσεως εις χείρας του Δημοσίου, ως τρίτου, γίνεται, τηρουμένων και των λοιπών όρων και προϋποθέσεων, οι οποίες προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, με κοινοποίηση του κατασχετηρίου σωρευτικώς: α) στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία ή στην οικεία χρηματική διαχείριση, β) στις αρμόδιες για τη φορολογία τόσο του καθ' ου η κατάσχεση, όσο και του κατασχόντος, Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες. 2. Στο κατασχετήριο εις χείρας του Δημοσίου, πρέπει αναγκαίως να αναφέρεται σαφώς η ακριβής αιτία της οφειλής του Δημοσίου, το πρόσωπο του δικαιούχου της σχετικής απαιτήσεως με την ακριβή διεύθυνσή του και το ποσό αυτής, καθώς και ο αριθμός φορολογικού μητρώου τόσο του κατασχόντος, όσο και του καθ' ου η κατάσχεση. 3.α. Η κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου ολοκληρώνεται μόνο από της ημερομηνίας κοινοποίησεως του κατασχετηρίου στην, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος, αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία, η οποία όμως, για να είναι έγκυρη, πρέπει αναγκαίως αφενός μεν να γίνει χρονικά τελευταία από τις αναφερόμενες στην ίδια παράγραφο λοιπές κοινοποιήσεις και

αφετέρου να συνοδεύεται από νόμιμα υπό αρμοδίου δικαστικού επιμελητή επικυρωμένα αντίγραφα των επιδοτηρίων όλων των κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου αναγκαίων προηγούμενων εγκύρων επιδόσεων του κατασχετηρίου αυτού στις ανωτέρω Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, χωρίς να απαιτείται πρόσθετη κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον Υπουργό Οικονομικών (άρθρο 5 του διατάγματος της 26.6/10.7.1944 «περί δικών του Δημοσίου»). β. Η προθεσμία υποβολής της, κατ' άρθρο 985 παραγράφου 1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δηλώσεως του Δημοσίου, ως τρίτου, είναι 30 ημέρες και αρχίζει από την επομένη της επιδόσεως του κατασχετηρίου στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία, ο προϊστάμενος της οποίας είναι αρμόδιος για την υποβολή της ανωτέρω δηλώσεως στη γραμματεία του ειρηνοδικείου του τόπου όπου εδρεύει η υπηρεσία. 4...5. Η μη τήρηση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επάγεται την ακυρότητα της εις χείρας του Δημοσίου κατασχέσεως ή της προς αυτό αναγγελίας εκχωρήσεως απαιτήσεως, λαμβανομένων υπόψη υπό των δικαστηρίων και αυτεπάγγελτα. Επί άκυρης εις χείρας του κατάσχεσης, το Δημόσιο δεν υποχρεούται σε καμία δήλωση".

9. Στο άρθρο 83 του ν.δ. 356/1974 «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων» (Α' 90), όπως ισχύει, ορίζεται ότι: "1. Βέβαιη και εκκαθαρισμένη χρηματική απαίτηση του οφειλέτη κατά του Δημοσίου, η οποία αποδεικνύεται με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή δημόσιο έγγραφο, συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη αυτού προς το Δημόσιο. 2. Ο συμψηφισμός προτείνεται με δήλωση του οφειλέτη που υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ., η οποία είναι αρμόδια για την είσπραξη του χρέους. Ο συμψηφισμός μπορεί να ενεργείται και αυτεπάγγελτα, με πράξη του προϊσταμένου της ίδιας υπηρεσίας, εφόσον από τα υπάρχοντα στοιχεία αποδεικνύεται η απαίτηση του οφειλέτη. Απαίτηση του Δημοσίου παραγεγραμμένη αντιτάσσεται σε συμψηφισμό για μια τριετία από τη συμπλήρωση της παραγραφής. Η δήλωση του οφειλέτη για συμψηφισμό της απαίτησης κατά του Δημοσίου ή το έγγραφο του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. για αυτεπάγγελτο συμψηφισμό κοινοποιείται στην εκκαθαρίζουσα την απαίτηση υπηρεσία, η οποία υποχρεούται σε άμεση απόδοση του συμψηφισθέντος ποσού. 2α...3...4. Με το συμψηφισμό οι αμοιβαίες απαιτήσεις αποσβένονται από την ημερομηνία που συνυπήρξαν και κατά το μέρος που καλύπτονται, με την επιφύλαξη των άρθρων 89 και 94 του ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α'). 5...6...7. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα".

10. Στον Αστικό Κώδικα ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 440 "Ο συμψηφισμός επιφέρει απόσβεση των μεταξύ δύο προσώπων αμοιβαίων απαιτήσεων, όσο καλύπτονται, αν είναι ομοειδείς κατά το αντικείμενο και ληξιπρόθεσμες".

Άρθρο 441 "Ο συμψηφισμός επέρχεται αν ο ένας τον επικαλεστεί με δήλωση προς τον άλλο. Η πρόταση του συμψηφισμού επιφέρει απόσβεση των αμοιβαίων απαιτήσεων από τότε που συνυπήρξαν".

Άρθρο 448 "Μετά την αναγγελία της εκχώρησης στον οφειλέτη αυτός δεν μπορεί να προτείνει έναντι του εκδοχέα σε συμψηφισμό απαιτήσεις του κατά του εκχωρητή μεταγενέστερες από την αναγγελία".

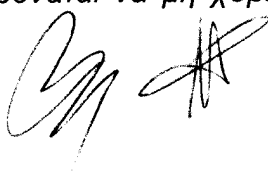
Άρθρο 449 "Αν απαίτηση έχει κατασχεθεί, ο οφειλέτης της δεν μπορεί να προτείνει κατά του προσώπου που επέβαλε την κατάσχεση σε συμψηφισμό ανταπαίτηση, που απέκτησε κατά του δανειστή μετά την κατάσχεση".

11. Στο ν. 4174/2013 «Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας» (Α' 170) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1 "Ο Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας (εφεξής «ο Κώδικας») καθορίζει τη διαδικασία προσδιορισμού και είσπραξης των εσόδων του Δημοσίου, που ορίζονται στο άρθρο 2, καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις για τη μη συμμόρφωση με την κείμενη νομοθεσία, η οποία ρυθμίζει τα έσοδα αυτά".

Άρθρο 2 "1. Οι διατάξεις του Κώδικα ισχύουν για τα εξής δημόσια έσοδα: α. Φόρο Εισοδήματος. β. Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.). γ. Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.). δ. Φόρο Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικίων και Κερδών από Τυχερά Παίγνια. ε. Φόρους, τέλη, εισφορές ή χρηματικές κυρώσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα του Κώδικα και κάθε άλλο φόρο, τέλος, εισφορά ή χρηματική κύρωση για τη βεβαίωση ή είσπραξη των οποίων, κατά την έναρξη ισχύος του Κώδικα, εφαρμόζονται ανάλογα οι αντίστοιχες διατάξεις των φορολογιών των περιπτώσεων α' και β'. στ. Χρηματικές κυρώσεις και τόκους, οι οποίοι προβλέπονται από τον Κώδικα...".

Άρθρο 12 (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 41 του ν. 4223/2013 Α' 287) "1. Ο φορολογούμενος δύναται να ζητήσει αποδεικτικό ενημερότητας ισχύος μέχρι και δύο μηνών για την πραγματοποίηση πράξεων και συναλλαγών που ρητά ορίζονται. 2. Η Φορολογική Διοίκηση χορηγεί αποδεικτικό ενημερότητας, μόνο εφόσον ο φορολογούμενος δεν έχει οφειλές στη Φορολογική Διοίκηση από οποιαδήποτε αιτία και έχει υποβάλει τις απαιτούμενες φορολογικές δηλώσεις των τελευταίων πέντε ετών. 3. Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να μη χορηγεί αποδεικτικό ενημερότητας

εάν ο φορολογούμενος έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές σε άλλη αρχή του δημόσιου τομέα. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ορίζεται η διαδικασία που ακολουθούν οι ανωτέρω αρχές για να ενημερώνουν τη Φορολογική Διοίκηση σχετικά με φορολογουμένους που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς αυτές, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου. 4...5. Οι πράξεις και συναλλαγές για τις οποίες προσκομίζεται αποδεικτικό ενημερότητας, οι προϋποθέσεις χορήγησής του, οι τυχόν εξαιρέσεις από την υποχρέωση προσκόμισής του, οι οφειλές που λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγησή του, οι φορολογικές δηλώσεις που απαιτείται να έχουν υποβληθεί για την έκδοση του αποδεικτικού, ο τύπος του, το περιεχόμενο, η διάρκεια ισχύος, τα ποσοστά παρακράτησης, τα τυχόν άλλα πρόσωπα τα οποία δύνανται να ζητούν και να λαμβάνουν το αποδεικτικό, τα όργανα έκδοσής του και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής ορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα. 6...(...). 9...”.

Άρθρο 42 “1. Εάν ο φορολογούμενος δικαιούται επιστροφή φόρου, η Φορολογική Διοίκηση, αφού συμψηφίσει τους οφειλόμενους από τον φορολογούμενο φόρο με το ποσό προς επιστροφή, προβαίνει στην επιστροφή της τυχόν προκύπτουσας διαφοράς. 2...(...)5...”.

Άρθρο 48 “1. Εξαιρουμένων των θεμάτων που ρυθμίζονται διαφορετικά από τον παρόντα Κώδικα, η αναγκαστική είσπραξη των φόρων και λοιπών εσόδων του Δημοσίου που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν.δ. 356/1974 περί Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων. 2. (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 47 παρ. 15 του ν. 4223/2013, Α’ 287) Η Φορολογική Διοίκηση συμψηφίζει απαιτήσεις από φόρους και λοιπά έσοδα του Δημοσίου που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα και σε όλη την εν γένει φορολογική και τελωνειακή νομοθεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 83 ΚΕΔΕ. Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να συμψηφίζει κάθε άλλη απαίτηση σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο προηγούμενο εδάφιο...(...) 5...”.

12. Στο άρθρο 1 της κατ’ εξουσιοδότηση της διάταξης της παραγράφου 5 του άρθρου 12 του ν. 4174/2013 εκδοθείσας απόφασης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων με αριθμό 1274/2013 (Β’ 3398), η οποία τροποποιήθηκε με την με αριθμό 1065/2014 (Β’ 642) απόφαση του ιδίου οργάνου, ορίζονται τα εξής: “1. Η προσκόμιση αποδεικτικού ενημερότητας καθίσταται υποχρεωτική στις εξής περιπτώσεις: α. Για την είσπραξη χρημάτων ή την εξόφληση τίτλων πληρωμής από το Δημόσιο Τομέα, όπως αυτός καθορίζεται στην κείμενη νομοθεσία, από Δημοσίου

Υπολόγους και από αυτούς που ενεργούν πληρωμές με εντολή ή εξουσιοδότηση των ανωτέρω εφόσον το ακαθάριστο ποσό για κάθε τίτλο πληρωμής υπερβαίνει τα χίλια πεντακόσια ευρώ (1.500), ανά δικαιούχο. Το αποδεικτικό ενημερότητας προσκομίζεται από τον εισπράττοντα στους διενεργούντες την πληρωμή ή την εξόφληση του τίτλου, κατά την πληρωμή ή την εξόφληση αυτού... β...(...) ε...2...".

13. Στις περιπτώσεις 1 και 2 της υποπαραγράφου ΙΑ.2 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου Πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85), όπως η περίπτωση 1 συμπληρώθηκε με το άρθρο 55 του ν. 4305/2014 (Α' 237), ορίζονται τα εξής: "1. Οι Ασφαλιστικοί Οργανισμοί για την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών εισφορών κατά την έννοια του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 101 του ν. 4172/2013 (Α' 176) παρακρατούν, κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 14 του ν. 3614/2007 (Α' 267) όπως ισχύει, τα οφειλόμενα ποσά από τις πάσης φύσεως καταβολές, πληρωμές, επιδοτήσεις, αποζημιώσεις, επιχορηγήσεις και δανειοδοτήσεις που καταβάλλονται από το Δημόσιο, τους φορείς του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. και Α.Ε. του δημόσιου τομέα, κατ' ανώτατο όριο μέχρι του ύψους οφειλών που αντιστοιχούν στις ετήσιες ασφαλιστικές εισφορές του οικείου φορέα. Οι Ασφαλιστικοί Οργανισμοί εντός του πρώτου δεκαημέρου εκάστου μηνός αποστέλλουν στην ΗΔΙΚΑ (Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Α.Ε.) ηλεκτρονικά αρχεία οφειλετών (φυσικών προσώπων) ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών εισφορών. Το Δημόσιο, οι φορείς του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ., και Α.Ε. του δημόσιου τομέα που καταβάλλουν πάσης φύσεως πληρωμές, επιδοτήσεις, αποζημιώσεις, επιχορηγήσεις και δανειοδοτήσεις, αποστέλλουν δέκα (10) ημέρες πριν την ημερομηνία πληρωμής τα ηλεκτρονικά αρχεία των δικαιούχων των ανωτέρω καταβολών στην ΗΔΙΚΑ Α.Ε.. Η ΗΔΙΚΑ Α.Ε. για λογαριασμό των ασφαλιστικών οργανισμών και των φορέων που καταβάλλουν επιδοτήσεις και αποζημιώσεις, διασταυρώνει εντός δεκαημέρου τα ανωτέρω αρχεία και αποστέλλει στα χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα (απευθείας ή μέσω του Συστήματος Πληρωμών ΔΙΑΣ) τα ποσά προς πίστωση των δικαιούχων, αφού έχει γίνει η παρακράτηση των οφειλών στους ασφαλιστικούς οργανισμούς. Επίσης, αποστέλλει στο Σύστημα Πληρωμών ΔΙΑΣ τα ποσά των οφειλών προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς τα οποία παρακρατήθηκαν τα οποία στη συνέχεια μεταφέρονται σε πίστωση των λογαριασμών των ασφαλιστικών οργανισμών...2. Ποσά που προέρχονται από επιστροφές φόρου προστιθέμενης αξίας και φόρου εισοδήματος, για τα οποία έχει εκδοθεί και εκκαθαριστεί το σχετικό ατομικό φύλλο έκπτωσης, συμψηφίζονται υποχρεωτικά με

οφειλές προς τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης και αποδίδονται υπέρ των οικείων ασφαλιστικών οργανισμών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία του συμψηφισμού, ο τρόπος απόδοσης των ποσών στον οικείο ασφαλιστικό οργανισμό, καθώς και κάθε άλλο ειδικό θέμα ή λεπτομέρεια σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου”.

14. Στο άρθρο 80 του ν. 4446/2016 «Πτωχευτικός Κώδικας, Διοικητική Δικαιοσύνη κ.ά.» (Α’ 240) ορίζονται τα εξής: “1...2.α. Σε περίπτωση κατάσχεσης χρηματικής απαίτησης εις χείρας του Δημοσίου ως τρίτου και σε περίπτωση εκχώρησης απαίτησης κατά του Δημοσίου, η πληρωμή του οικείου χρηματικού εντάλματος διενεργείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 με πίστωση του τραπεζικού λογαριασμού του κατάσχοντος ή του υπέρ ου η εκχώρηση (εκδοχέα) κατά περίπτωση, τηρούμενης της παρ. 9 του άρθρου 26 του ν. 1882/1990, όπως ισχύει. β. Κατασχέσεις και εκχωρήσεις δεν εκτελούνται μετά την αποστολή των στοιχείων του εντάλματος στην οικεία ΔΟΥ για τυχόν συμψηφισμούς. 3....4...5...”.

15. Στο άρθρο 26 του ν. 1882/1990 «Μέτρα για την περιστολή της φοροδιαφυγής κ.ά.» (Α’ 43), όπως ισχύει, ορίζεται ότι: “1. Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, επιτρέπεται να επιβάλλονται κατά οφειλετών, που δεν έχουν εκπληρώσει τις από οποιαδήποτε αιτία οφειλές τους προς το Δημόσιο, περιορισμοί και απαγορεύσεις, που ανάγονται στις κάθε φύσεως συναλλαγές, πράξεις ή ενέργειες αυτών είτε με τους ιδιώτες είτε με το Δημόσιο, δήμους ή κοινότητες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ιδρύματα κάθε κατηγορίας, οργανισμούς, τράπεζες, επιχειρήσεις δημόσιας ή κοινής ωφέλειας και γενικά τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία. 2. Ως συναλλαγή, πράξη ή ενέργεια, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος, νοείται ενδεικτικώς: α) Η είσπραξη χρημάτων. β)...γ)...δ)...ε)...3. Η εκπλήρωση των υποχρεώσεων προς το Δημόσιο,..., αποδεικνύεται με αποδεικτικό ενημερότητας που εκδίδεται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ...4...(...). 9. Για την καταβολή των εκχωρημένων χρηματικών απαιτήσεων κατά των φορέων που προβλέπονται στην παράγραφο 1 ή των προϊόντων των πράξεων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, το αποδεικτικό ενημερότητας προσκομίζεται τόσο από τον εκχωρητή ή ενεχυράσαντα, όσο και από τον εκδοχέα ή ενεχυρούχο δανειστή. Στην περίπτωση αυτή η έκδοση αποδεικτικού ενημερότητας του εκχωρητή ή ενεχυράσαντα μπορεί να ζητηθεί και από τον εκδοχέα ή ενεχυρούχο δανειστή, στους οποίους

χορηγείται, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις χορήγησής του, λόγω οφειλών, τα προς είσπραξη χρήματα αποδίδονται στο Δημόσιο μέχρι το ύψος της βεβαιωμένης οφειλής κατά το χρόνο της απόδοσης αυτών. 10...".

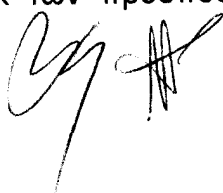
16. Στην παράγραφο 7 του άρθρου 39 του ν. 2065/1992 «Αναμόρφωση της άμεσης φορολογίας κ.ά.» (Α' 113) ορίζεται ότι: "...για την πληρωμή όλων των εκκαθαρισμένων απαιτήσεων των επιχειρήσεων κατά του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δήμων και κοινοτήτων, απαιτείται πλέον του προβλεπόμενου από το άρθρο 26 του ν. 1882/1990 αποδεικτικού ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο και η ενημερότητα των επιχειρήσεων αυτών για τις οφειλές τους προς το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.)...Εάν οι επιχειρήσεις δεν είναι ασφαλιστικά ενήμερες, οι εκκαθαρισμένες απαιτήσεις τους από το Δημόσιο, ν.π.δ.δ., δήμους και κοινότητες παρακρατούνται υποχρεωτικά και αποδίδονται στο Ι.Κ.Α...Τυχόν εκχωρήσεις προς τρίτους δεν ισχύουν".

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων.

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους και την υπαγωγή σ' αυτές του πραγματικού, που τέθηκε υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

17. Οι διατάξεις των άρθρων 682 έως 703, 707, 708, 710 και 712 ΚΠολΔ ορίζουν τον σκοπό και διαγράφουν την διαδικασία επιβολής ασφαλιστικών μέτρων και, ιδίως, αυτού της συντηρητικής κατάσχεσης, ενώ εκείνες των άρθρων 715 παρ. 1, 2 περ. β', 4 και 5 και 722 παρ. 2 του ίδιου Κώδικα καθορίζουν τις συνέπειες του εν λόγω ασφαλιστικού μέτρου και την τύχη του μετά την άσκηση της τακτικής αγωγής για την κύρια απαίτηση. Τα δε άρθρα 983 έως 985 ΚΠολΔ ρυθμίζουν τα της αναγκαστικής κατάσχεσης και εφαρμόζονται αναλογικά επί της συντηρητικής, κατά ρητή επιταγή της διάταξης του άρθρου 712 παρ. 1 εδάφιο δεύτερο ΚΠολΔ. Ενώ στις διατάξεις του άρθρου 95 ν. 2362/1995 (Δημόσιο Λογιστικό), αλλά και του άρθρου 145 του ήδη ισχύοντος περί δημοσίου λογιστικού νόμου 4270/2014, ρυθμίζεται η επιβολή κατάσχεσης απαίτησης εις χείρας τρίτου, όταν αυτός είναι το Ελληνικό Δημόσιο. Από τις ως άνω διατάξεις, τόσο της Πολιτικής Δικονομίας όσο και του Δημοσίου Λογιστικού και το ιστορικό του εξεταζομένου ερωτήματος συνάγεται ότι, εν προκειμένω, η επιβολή της συντηρητικής κατάσχεσης είναι καθ' όλα έγκυρη.

18. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 715 παρ. 4 και 984 παρ. 2 ΚΠολΔ, 83 Κ.Ε.Δ.Ε. και 440 επ. ΑΚ, μία εκ των προϋποθέσεων, οι οποίες πρέπει να

συντρέχουν σωρευτικώς, προκειμένου να προταθεί εγκύρως ο συμψηφισμός απαιτήσεων και να επέλθει η απόσβεση αυτών στο μέτρο που αλληλοκαλύπτονται, είναι οι προς συμψηφισμό απαιτήσεις να συνυπήρξαν χρονικά. Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών συνάγεται ότι ο τρίτος δικαιούται να προτείνει προς συμψηφισμό (το δε Δημόσιο δύναται να προβεί και σε αυτεπάγγελο συμψηφισμό) και μετά την κατάσχεση ανταπαίτησή του, η οποία ήταν όμως γεννημένη κατά τον χρόνο της προς αυτόν κοινοποίησης του κατασχετηρίου εγγράφου και, επομένως, προγενέστερη της κατάσχεσης (ΑΠ 1411/2011, 354/2010). Κρίσιμος χρόνος, για το αν η απαίτηση που προβάλλεται προς συμψηφισμό προηγείται της κατάσχεσης, είναι το χρονικό σημείο κατά το οποίο συνέτρεξαν οι προϋποθέσεις του συμψηφισμού (ΑΠ 663/2017 Α2 πολ., ΑΠ 435/2015 Α1 πολ.).

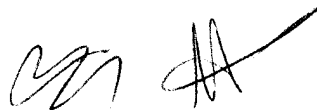
19. Στην πολιτική δικονομία η αναγκαστική ή συντηρητική κατάσχεση χρηματικής απαίτησης εις χείρας τρίτου δεν αντιμετωπίζεται ρητώς ως επιφέρουσα τα αποτελέσματα της αυτοδίκαιης αναγκαστικής εκχώρησης της απαίτησης από τον καθ' ου η κατάσχεση (και δανειστή του τρίτου) στον κατασχόντα (εν αντιθέσει προς τα ρητώς οριζόμενα στο άρθρο 30 παρ. 3 Κ.Ε.Δ.Ε. επί κατασχέσεως εις χείρας τρίτων «των εις χείρας αυτών ευρισκομένων χρημάτων, καρπών και άλλων κινητών πραγμάτων του οφειλέτη του Δημοσίου ή των οφειλομένων εν γένει προς αυτό»). Ωστόσο, στη νομολογία των πολιτικών Δικαστηρίων έχει επικρατήσει η άποψη ότι επέρχεται τέτοια εκχώρηση μετά την εμπρόθεσμη καταφατική δήλωση του τρίτου, εις χείρας του οποίου βρίσκεται η κατασχεθείσα απαίτηση –παράλειψη του οποίου να προβεί (εμπροθέσμως) στην οφειλόμενη ρητή δήλωση εξομοιούται, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 985 ΚΠολΔ, με αρνητική δήλωση– και την παρέλευση ακολούθως της προθεσμίας του άρθρου 988 παρ. 1 εδάφιο πρώτο του ιδίου Κώδικα (της οποίας η διαδρομή δεν αρχίζει πριν από την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο) ή, σε περίπτωση αρνητικής, υπό την έννοια του άρθρου 985, δήλωσης, με την τελεσιδικία της απόφασης, με την οποία γίνεται δεκτή η κατά το άρθρο 986 ΚΠολΔ ανακοπή. Κατά τα άνω νομολογιακώς κρατούντα, ειδικά επί συντηρητικής κατάσχεσης απαίτησης εις χείρας τρίτου, η αναγκαστική εκχώρηση επέρχεται, όταν υπάρξει συρροή της καταφατικής δήλωσης του τρίτου (ή της κατά τα άνω τελεσιδικίας απόφασης επί της ανακοπής κατά της αρνητικής δήλωσης) με τελεσιδική δικαστική απόφαση παραδοχής της τακτικής αγωγής του κατασχόντος κατά του καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη του για την απαίτηση (ΑΠ 3/1993 Ολομ., ΑΠ 602/2018, 1540/2000, Δίκη 2001 σελ. 535, με απόσπασμα εισήγησης του Εισηγητή

Αρεοπαγίτη Στυλ. Πατεράκη και σημείωση του Καθηγητή Κ. Μπέη, βλ. και ΜονΠρωτΗρακλείου 686/2014 ηλεκτρονική συλλογή νομολογίας ΝΟΜΟΣ, ίδετε και Γνωμοδοτήσεις Ν.Σ.Κ. 236/1994 Ολομ. και 136/1995 Τμ. Δ').

20. Στο άρθρο 83 του Κ.Ε.Δ.Ε. προβλέπεται η δυνατότητα συμψηφισμού της αποδεικνυομένης με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή δημόσιο έγγραφο, βέβαιης και εκκαθαρισμένης χρηματικής απαίτησης του οφειλέτη κατά του Δημοσίου με βεβαιωμένα χρέη αυτού προς το Δημόσιο. Ο συμψηφισμός προτείνεται με δήλωση του οφειλέτη, που υποβάλλεται στην αρμόδια για την είσπραξη του χρέους Δ.Ο.Υ. ή ενεργείται αυτεπαγγέλτως, με πράξη του προϊσταμένου της ίδιας υπηρεσίας.

21. Σύμφωνα με την περίπτωση 1 της υποπαραγράφου ΙΑ.2 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014, οι ασφαλιστικοί οργανισμοί, προκειμένου να εισπράξουν τις ληξιπρόθεσμες ασφαλιστικές εισφορές, παρακρατούν τα οφειλόμενα ποσά από τις πάσης φύσεως καταβολές, πληρωμές κ.λπ. από το Δημόσιο, τους φορείς του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και ανώνυμες εταιρίες του δημοσίου τομέα, μέχρι του ύψους των οφειλών που αντιστοιχούν στις ετήσιες ασφαλιστικές εισφορές του οικείου φορέα. Για την διευκόλυνση της είσπραξης των ως άνω ασφαλιστικών εισφορών και την διασφάλιση της διαλειτουργικότητας μεταξύ των ασφαλιστικών φορέων, σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις, οι ασφαλιστικοί οργανισμοί, εντός του πρώτου δεκαημέρου εκάστου μηνός, αποστέλλουν στην Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Α.Ε. (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.) ηλεκτρονικά αρχεία οφειλετών ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών εισφορών, προκειμένου να καταστεί γνωστό στο Δημόσιο και τα λοιπά νομικά πρόσωπα του δημοσίου τομέα, που πρόκειται να προβούν σε πάσης φύσεως πληρωμές, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς. Επιπλέον, στις διατάξεις της περίπτωσης 2 ορίζεται ότι ποσά που προέρχονται από επιστροφές Φ.Π.Α. και φόρου εισοδήματος, για τα οποία έχει εκδοθεί και εκκαθαριστεί ατομικό φύλλο έκπτωσης, συμψηφίζονται υποχρεωτικά και με οφειλές προς τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και αποδίδονται σε αυτούς, κατά τα ειδικότερα στην εκάστοτε κατ' εξουσιοδότηση αυτής της νομοθετικής διάταξης εκδιδόμενη κοινή υπουργική απόφαση, ενώ προβλέπεται η παρακράτηση των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών εισφορών από τις πάσης φύσεως καταβολές (σχετ. η 121/2015 Γνωμοδότηση του Α' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., που κοινοποιήθηκε στην Διοίκηση με την ΠΟΛ 1029/29.2.2016).

22. Ειδικότερα, όμως, στο άρθρο 39 παρ. 7 του ν. 2065/1992 ορίζεται ότι για

την πληρωμή όλων των εκκαθαρισμένων απαιτήσεων των επιχειρήσεων κατά του Δημοσίου απαιτείται η ενημερότητα των επιχειρήσεων αυτών προς το Ι.Κ.Α. (και ήδη Ε.Φ.Κ.Α.), η οποία αποδεικνύεται με βεβαίωση που χορηγείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του και ότι, αν οι επιχειρήσεις δεν είναι ασφαλιστικά ενήμερες, οι εκκαθαρισμένες απαιτήσεις τους παρακρατούνται υποχρεωτικά και αποδίδονται στον εν λόγω ασφαλιστικό οργανισμό, ενώ δεν ισχύουν τυχόν εκχωρήσεις των απαιτήσεων αυτών προς τρίτους (ίδτε και ΣτΕ 3765/2013, όπου και σκέψεις περί μη αντίθεσης της ως άνω διάταξης προς το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α.).

23. Επομένως, από τις διατάξεις, που παρατίθενται πιο πάνω, ιδίως δε εκείνες των άρθρων 712, 715 παρ. 1, 4 και 5, 722 παρ. 2, 983 παρ. 1 και 2, 984, 985, 988 παρ. 1 και 990 ΚΠολΔ, των άρθρων 440επ. ΑΚ, του άρθρου 83 Κ.Ε.Δ.Ε, του άρθρου 12 ν. 4174/2013, των περιπτώσεων 1 και 2 της υποπαραγράφου ΙΑ.2 του άρθρου Πρώτου ν. 4254/2014, του άρθρου 39 παρ. 7 ν. 2065/1992 και της παραγράφου 9 του άρθρου 26 ν. 1882/1990, κατά ρητή παραπομπή της παρ. 2α του άρθρου 80 του ν. 4446/2016, συνάγεται το συμπέρασμα ότι ορθώς αντιμετωπίστηκε η στο ιστορικό του ερωτήματος αναφερομένη συντηρητική κατάσχεση της απαίτησης του καθ' ου η κατάσχεση Α.Σ. έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, εις χείρας τούτου, ως τρίτου, ως αυτοδίκαιη αναγκαστική εκχώρηση της απαίτησης αυτής από τον καθ' ου η κατάσχεση στον κατασχόντα Α.Κ. και, ως εκ τούτου, ορθώς ζητήθηκε αποδεικτικό ενημερότητας τόσο από τον Α.Κ. (κατασχόντα-εκδοχέα) όσο και από τον Α.Σ. (καθ' ου η κατάσχεση-εκχωρητή), κατά τον χρόνο πληρωμής της απαίτησης.

24. Μειοψήφησαν οι Νομικοί Σύμβουλοι Χριστίνα Διβάνη και Διονύσιος Χειμώνας (ψηφοί 2), οι οποίοι διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη:

Ειδικότερα, επί του ζητήματος της προσκόμισης αποδεικτικού ενημερότητας από αμφοτέρους κατασχόντα και καθ' ου η κατάσχεση, σκοπός της ειδικής διάταξης της παραγράφου 9 του άρθρου 26 του ν. 1882/1990, όπως ισχύει, είναι η αποφυγή κινδύνου βλάβης των συμφερόντων του Δημοσίου και των ασφαλιστικών οργανισμών, μέσω της διαδοχικής μεταβίβασης απαιτήσεων προς το σκοπό της αποφυγής εκπλήρωσης των φορολογικών και κοινωνικοασφαλιστικών υποχρεώσεων των αρχικών δικαιούχων τους (ΣτΕ 3765/2013 σκ. 8). Η εφαρμογή, επομένως, της παραπάνω διάταξης προϋποθέτει αρχικό δικαιούχο απαίτησης κατά του Δημοσίου ή του Ι.Κ.Α., ο οποίος, προκειμένου να αποφύγει τις φορολογικές ή κοινωνικοασφαλιστικές υποχρεώσεις του, μεταβιβάζει σε άλλον τις απαιτήσεις του με

σύμβαση εκχώρησης. Η ρητή επιφύλαξη εφαρμογής της παραγράφου 9 του άρθρου 26 του ν. 1882/1990, που προβλέπεται στην παράγραφο 2α του άρθρου 80 του ν. 4446/2016, προϋποθέτει ότι συντρέχει ο προαναφερθείς σκοπός εφαρμογής της ως άνω διάταξης. Στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με το ιστορικό του ερωτήματος, η αμετάκλητη δικαστική απόφαση υπέρ του κατασχόντος Α.Κ., σε εκτέλεση της οποίας επιδιώκεται η πληρωμή της απαίτησής του, αποκλείει το ενδεχόμενο σύναψης συμφωνίας αυτού με τον καθ' ου η κατάσχεση. Επομένως, δεν συντρέχει στην περίπτωση αυτή ο σκοπός θέσπισης της διάταξης της παραγράφου 9 του άρθρου 26 του ν. 1882/1990 και η πληρωμή του κατασχεθέντος ποσού στον κατασχόντα διενεργείται εφόσον αυτός και μόνον προσκομίσει αποδεικτικό ενημερότητας. Η άποψη αυτή ενισχύεται και από την ακόλουθη σκέψη: Σύμφωνα με το άρθρο 469 ΑΚ, η από το νόμο εκχώρηση απαίτησης, στην οποία εντάσσεται και η επερχόμενη δυνάμει δικαστικής απόφασης, διαφέρει της συμβατικής τόσο ως προς ορισμένες συνέπειες όσο και ως προς την χρήση των νομικών εννοιών «παλαιός και νέος δανειστής» αντί των εννοιών αντιστοίχως «εκχωρητής και εκδοχέας». Επομένως, ορίζοντας ο νομοθέτης της παραγράφου 2α του άρθρου 80 του ν. 4446/2016 ότι, για την πληρωμή της οικείας απαίτησης, πρέπει να τηρείται η παράγραφος 9 του άρθρου 26 του ν. 1882/1990, που προβλέπει ότι, για την πληρωμή των εκχωρημένων χρηματικών απαιτήσεων, προσκομίζεται αποδεικτικό ενημερότητας από αμφοτέρους, εκχωρητή και εκδοχέα, αναφέρεται προδήλως στην συμβατική εκχώρηση και όχι στην εκ του νόμου, για την οποία αρκείται στην προσκόμιση αποδεικτικού ενημερότητας μόνο από τον κατασχόντα (νέο δανειστή). Αν ο νομοθέτης της παραγράφου 2α του άρθρου 80 του ν. 4446/2016 ήθελε αποδεικτικό ενημερότητας και από τον καθ' ου η κατάσχεση (παλαιό δανειστή της κατασχεθείσας απαίτησης), θα το όριζε ρητά, ενόψει της προεκτεθείσας διαφοράς των εννοιών της συμβατικής και της εκ του νόμου εκχώρησης.

Απάντηση

Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στο ερώτημα, που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδότησε, κατά πλειοψηφία, ως εξής:

25. Ορθώς αντιμετωπίστηκε από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. η κατάσχεση, την οποία επέβαλε ο Α.Κ. δυνάμει απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών - Διαδικασία Ασφαλιστικών Μέτρων, σε βάρος του Α.Σ., εις χείρας του Ελληνικού Δημοσίου, ως τρίτου, απαιτήσεων του καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη του κατά του τρίτου, μετά την νόμιμη και εμπρόθεσμη καταφατική δήλωση του Ελληνικού

Αθήνα, 5-2-2019

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Στέφανος Μ. Δέτοης
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Σοφία Αλεξ. Μπίκου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.